

KAIVOSVASTUJÄRJESTELMÄ

ARVIOINTIPERUSTEET

Kaivoksen vesienhallinnan arviointityökalu

Johdanto

Tätä asiakirjaa voidaan käyttää työkaluna, jonka avulla yhtiöt voivat arvioida tuotantolaitoksillaan vesienhallinnan tasoa toimipaikkakohtaisesti. Vesienhallinnan tason kehitystä seurataan tämän arviointityökalun mukaisesti neljän tuloskriteerin avulla. Keskeiset tuloskriteerit voidaan erottaa toisistaan ja toiminnan kehitystä voidaan seurata vuosittain. Arviointityökalun noudattaminen myös yhdenmukaistaa yhtiöissä tehtäviä vesienhallintaa koskevia arviointeja. Lisäksi tämän työkalun tarkoituksena on mahdollistaa yhtiön toiminnan ulkoinen tarkastus.

Kaivoksen vesienhallinnan toteutuksen arviointi

Arviointityökalun tarkoituksena on tuloskriteerien avulla opastaa yhtiöitä vesienhallinnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Arvioinnin tulisi:

- auttaa yhtiöitä kehittämään valmiuksiaan toimintansa seuraamiseen ja parantamiseen
- luoda perusta yhtiön toiminnan auditoinnille.

Vastuujärjestelmän mukaisesti tehtävässä arvioinnissa on käytettävä ammatillista harkintaa, ja arviointityökalun soveltaminen edellyttää, että arvioinnin toteuttajalla on riittävä asiantuntemus arvioitavasta aihepiiristä ja hallintajärjestelmien arvioinnista. Arviointia toteutettaessa huomioidaan työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta. Arviointityökalu itsessään ei takaa vesienhallinnan tehokkuutta mutta sen avulla voidaan mitata toiminnan tasoa. Asiakirjan liitteenä on itsearviointin tarkistuslista (liite 2).

Tuloskriteerit

Vesienhallinnalle on määritelty seuraavat neljä tuloskriteeriä:

1. Vesienhallinnan toimintaperiaatteet ja toimintaohje
2. Vesienhallinnan riskienhallinta ja toiminnan suunnitelmallisuus
3. Vesienhallinnan hallintajärjestelmä
4. Vesienhallinnan raportointi

Kullekin tuloskriteerille on määritelty viisi toiminnan tasoa. Toiminnan taso määritellään arviointiperusteiden avulla. Arvioijan tulee arvioida täyttääkö yhtiö ja sen toimipaikan/tuotantolaitoksen toiminta tuloskriteerien arviointiperustevaatimukset vastaamalla itsearviointin tarkistuslistan kysymyksiin. Kaikkien yhtiöiden oletetaan noudattavan lainsäädännön ja viranomaisten vaatimuksia.

Kaivoksen vesienhallinta TULOSKRITEERIEEN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta vastaa Suomen lainsäädännön vaatimuksia. Käytössä ei ole järjestelmiä; toiminta on usein reagoivaa; menettelyjä saattaa olla käytössä, mutta niitä ei ole sisällytetty dokumentoituihin toimintaperiaatteisiin ja hallintajärjestelmiin.
B	Toimet eivät ole täysin johdonmukaisia tai niitä ei ole dokumentoitu. Järjestelmiä/prosesseja on suunniteltu ja niitä kehitetään parhaillaan.
A	Prosesseja on kehitetty ja pantu täytäntöön kaikissa arviointiperusteissa. Viestinnässä noudatetaan avoimuutta ja raportointi on julkista. Yhtiö on tarkastanut vesienhallinnan toimintatavat sisäisessä arvioinnissa.
AA	Järjestelmät/prosessit on sisällytetty johdon päätöksentekoon ja toimintoihin. Yhtiön suoriutuminen on arvioitu ulkoisessa, riippumattomassa auditoinnissa. Yhtiö on sitoutunut toiminnan kehittämiseen ja jatkuvaan parantamiseen auditoinnissa esitettyjen huomioiden pohjalta.
AAA	Järjestelmä on todettu erinomaiseksi ja alallaan johtavaksi riippumattomassa teknisessä auditoinnissa.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty kunkin tuloskriteerin arviointiperusteet, joiden avulla arvioija voi määrittellä asianmukaisen suoritustason (tasot C-AAA). Arviointia suorittaessaan arvioijan tulee huomioida, että kaikki neljä tuloskriteeriä täydentävät toisiaan. Arvioijan on valittava taso, joka vastaa parhaiten toiminnan tilaa.

Jos toiminnan osa-alue tai tuloskriteeri ei ole relevantti, arvioinniksi on merkittävä "ei sovellu" (ei sov.). Kunkin tuloskriteerin osalta voidaan valita vain yksi taso, ja se voidaan valita vain, jos kaikki kyseisen tason perusteet ja kaikki alempien tasojen perusteet täyttyvät.

Jokaisen yhtiön tavoitteena on saavuttaa vähintään tason A-luokitus ja pyrkiä toimintansa jatkuvaan parantamiseen.

Tuotantolaitoskohtaiset arvioinnit

Yhtiön odotetaan arvioivan ja raportoivan vesienhallinnan tuloskriteerit jokaisen toimipaikan/tuotantolaitoksen osalta. Tuloskriteerien arviointia suunniteltaessa tulee huomioida eri kaivostoiminnan harjoittajien organisaatorakenne, koska yhtiöt saattavat luokitella tuotantolaitoksiaan ja rajata toimipaikkojaan eri tavoin. Tässä arviointityökalussa keskitytään erityisesti Suomessa toimiviin yhtiöihin ja niiden toimipaikkoihin sekä tuotantolaitoksiin.

Tuotantolaitoskohtaisen raportoinnin on todettu olevan luotettavin, informatiivisin ja hyödyllisin toiminnan arviointitapa. Toiminnan raportointiin käytettävä online-tietokanta suunnitellaan helpottamaan tuotantolaitoskohtaista arviointia.¹

Arviointiprosessi

On suositeltavaa, että arviointi sisältää haastatteluja, keskusteluja sekä asiakirjojen tarkasteluja. Arviointiin tulee osallistua toimipaikan tai tuotantolaitoksen sekä johdon että tuotanto- ja asiantuntijahenkilöstön edustajia.

¹ online-tietokanta valmistunee myöhemmin kaivosvastuu.fi-sivustolle

Arviointi edellyttää tarkastustoiminnan sekä hallintajärjestelmien arvioinnin tuntemusta sekä osaamista ja kokemusta vesienhallinnasta. Kunkin tuloskriteerin osalta voidaan valita vain yksi taso, ja se voidaan valita vain, jos kaikki kyseisen tason perusteet ja kaikki alempien tasojen perusteet täyttyvät. Raportoinnissa ei voida käyttää tasojen välisiä arviointeja (esim. B+).

Jos hankkeeseen osallistuu kaksi osapuolta, kuten yhteisyrityksessä, osapuolia kehoitetaan keskustelemaan keskenään siitä, kuka arvioinnin tekee ja tehdäänkö arviointi yhdessä vai erikseen niin, että tulokset kuvaavat osaltaan kummankin yhtiön toimintoja.

Arviointityökalun rakenne

Arviointityökalussa esitetään kunkin tuloskriteerin osalta:

- tarkoitus, joka ilmaisee tuloskriteerin tavoitteen
- arviointiperusteet jokaiselle toiminnan tasolle (C-AAA)
- ohjeita, jotka auttavat arvioijaa ymmärtämään kunkin tuloskriteerin yleisen soveltamisalan ja jotka toimivat myös viitekehyksenä arviointihaastatteluja ja asiakirjojen tarkasteluja suoritettaessa yhtiön ja toimipaikan arvioinneissa.
- usein esitettyjä kysymyksiä (FAQ, frequently asked questions), joiden avulla annetaan lisätietoja esimerkiksi keskeisten termien määritelmistä ja vastauksia yleisimpiin kysymyksiin.

TULOSKRITEERI 1

TOIMINTAPERIAATTEET JA OHJEET

Tarkoitus:

Varmistaa, että laitos on laatinut vesienhallinnan toimintaohjeen, jossa ilmaistaan vesienhallintaan liittyvät laitoksen tahtotila, sitoumukset ja periaatteet.

Tuloskriteeri 1 Toimintaperiaatteet ja ohjeet TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta täyttää Suomen lainsäädännön vaatimukset ja toiminnan ympäristöluvan vaatimukset. Toimipaikalla ei ole virallisia laitoksen vesienhallintaan liittyviä toimintaperiaatteita ja ohjeita tai vesienhallintaa ei erikseen mainita laitoksen yleisissä toimintaperiaateissa ja ohjeissa.
B	Toimipaikalla on olemassa laitoksen vesienhallintaan liittyvät toimintaperiaatteet ja toimintaohjeet tai vesienhallinta mainitaan erikseen laitoksen yleisissä toimintaohjeissa. Toimintaperiaatteiden ja toimintaohjeiden sisältö ei ole kaikilta osin tason A kuvauksessa mainitun mukainen.
A	<p>Laitoksen vesienhallinnan toimintaperiaatteet ja toimintaohjeet ovat laitoksen ylimmän johdon vahvistamia. Niissä kuvataan</p> <ul style="list-style-type: none">• miten laitos hallitsee toimintansa vesikierrossa olevia vesiä sekä toimintansa vaikutusalueen pinta- ja pohjavesivarantoja koko toiminnan elinkaaren ajan.• miten laitos varautuu vesienhallinnassa poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja ilmastonmuutokseen.• miten laitos hallitsee vesienhallintaan liittyvät riskit.• miten laitos kommunikoi sidosryhmien kanssa ja auttaa sidosryhmät ymmärtämään toiminnan vedenkäytön tarpeet ja mahdolliset toiminnan vaikutukset alueen pinta- ja pohjavesivaroihin.• miten sidosryhmiä on kuultu toimintaperiaatteiden ja ohjeiden valmistelussa.• miten laitos sitoutuu kaikessa toiminnassaan noudattamaan toimintaa ohjaavia lakeja ja asetuksia.• miten laitos sitoutuu varmistamaan työntekijöidensä veteen liittyvän terveyden ja turvallisuuden.• miten yhtiö sitoutuu jatkuvasti kehittämään vesienhallinnan toimenpiteitään koko laitoksen elinkaaren ajan.• miten laitos nimeää ja varmistaa tarvittavat ja riittävät resurssit vesienhallinnan toimenpiteiden suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja tarkkailuun sekä raportointiin.• miten laitoksen vesienhallinnan avoimuus ja vastuullisuus on toteutettu. <p>Toimintaperiaatteiden ja ohjeiden sisällöstä kommunikoidaan laitostasolla olennaisten työntekijöiden ja alihankkijoiden kanssa. Toimintaperiaatteet ja ohjeet ovat julkisesti saatavilla.</p>

A (jatkuu)	<i>Yhtiö sitoutuu turvaamaan saamelaisten oikeuden ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan erityisesti kalastuksen osalta. Yhtiö sitoutuu turvaamaan myös muiden, kaivostoimintojen vaikutuspiirissä olevien paikallisväestön jäsenten tarpeet vesienkäytön osalta.</i>
AA	Laitoksen vesienhallinnan toimintaperiaatteet ja ohjeet on tarkastettu säännöllisesti riippumattomassa, ulkoisessa auditoinnissa.
AAA	Vesienhallinnan toimintaperiaatteet sisältävät sitoumuksen aktiivisesta kumppanuudesta alueen muiden vedenkäyttäjien kanssa tavoitteena yhteinen alueellinen kestävä vesienhallinta. Sitoumuksessa esitetään eri toimijoiden roolit ja vastuut ja osoitetaan toiminnan vaatimat resurssit. <i>Yhtiö sitoutuu hankkimaan Saamelaiskäräjien ja kolttala-alueella myös kolttien kyläkokouksen vapaaseen tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen toiminnan harjoittamiselle.</i>

Vesienhallinnan toimintaperiaatteet ja toimintaohje USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
1	Onko laitoksen vesienhallinnan toimintaperiaatteiden oltava erillinen asiakirja?	Ks. sivu 13
2	Voidaanko laitoksen asiakirjoja käyttää sitoutumisen osoittamiseen?	Ks. sivu 13
3	Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?	Ks. sivu 13
4	Mitä tarkoitetaan työntekijöiden veteen liittyvällä terveydellä ja turvallisuudella?	Ks. sivu 13
15	Mikä on sidosryhmä?	Ks. sivu 14
14	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 14

Toimintaperiaatteet ja ohjeet

OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko yhtiö laatinut laitoksen vesienhallintaa koskevat laitostason toimintaperiaatteet ja ohjeet ja päivitetäänkö niitä (itsenäisenä asiakirjana tai osana yleisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita)?
- Heijastavatko toimintaperiaatteet ja ohjeet toimivan johdon todellisia sitoumuksia ja näkemyksiä, jotka koskevat laitoksen vesienhallinnan odotettuja tuloksia?
- Vastaavatko toimintaperiaatteet ja ohjeet kaikilta osin tason A kuvauksessa esitettyä tasoa?
- Onko toimiva johto vahvistanut toimintaperiaatteet, ohjeet ja sitoumukset?
- Onko toimipaikalla suoritettu viimeisen kolmen vuoden aikana sisäinen arviointi tai ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja ohjeet ovat kaikilta osin tasojen A ja AA kuvauksessa esitetyn mukaisia?
- Ovatko toimintaperiaatteet ja ohjeet laitoksen ylimmän johdon vahvistamia?
- Sisältääkö vesienhallinnan toimintaperiaatteet sitoumuksen aktiivisesta kumppanuudesta muiden toimijoiden tai yhteisöjen kanssa resursseineen ja vastuuhenkilöineen (saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien ja kolttala-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa)?

TULOSKRITEERI 2

RISKIENHALLINTA JA TOIMINNAN SUUNNITELMALLISUUS

Tarkoitus:

Varmistaa, että yhtiö suunnittelee vesienhallintaan liittyvää toimintaansa kattavasti ja avoimessa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ja on tietoinen toimintansa vesienhallintaan liittyvistä riskeistä ja että yhtiöllä on suunnitelmat tuotantolaitoskohtaisista toimenpiteistä riskien hallitsemiseksi.

Tuloskriteeri 2 Riskienhallinta ja toiminnan suunnitelmallisuus TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	<p>Toiminta täyttää Suomen lainsäädännön vaatimukset. Erillistä vesienhallinnan toimintasuunnitelmaa ei ole olemassa. Toimintasuunnitelman elementit on arvioitu/huomioitu lainsäädännön ja ympäristöluvan edellyttämällä tavalla.</p> <p>Tarkkailusuunnitelma on laadittu lainsäädännön edellyttämällä tavalla (ympäristö lupa).</p> <p>Erillistä vesienhallintaan liittyvää riskinarviointia ja riskienhallintasuunnitelmaa ei ole tehty. Riskinarviointi on laadittu lainsäädännön edellyttämällä tavalla (ympäristö lupa).</p>
B	<p>Erillinen vesienhallinnan toimintasuunnitelma on olemassa.</p> <ul style="list-style-type: none">• Vesienhallinnan lähtödata on kerätty ja esitetty toimipaikkakohtaisesti.• Kaikki toiminta-alueella muodostuvat vesijakeet on tunnistettu. Koko toiminta-alueen kattava vesitase on laadittu. Alueen vesitase on määritetty sekä keskimääräisille että poikkeuksellisille hydrologisille olosuhteille.• Pohjavedet kaivosalueella ja sen lähistöllä on kartoitettu ja niiden kulkeminen on mallinnettu. Mahdolliset yhteydet pintavesiin on tunnistettu ja ne otetaan huomioon vesienhallinnan toimintasuunnitelmassa.• Kaikille vesijakeille on määritetty relevanttien elementtien suhteen raja-arvot ja toimenpidearvot. Toimintasuunnitelmaan sisältyy myös kattava pohjaveden tarkkailusuunnitelma.• Vesistövaikutukset on mitattu ja arvioitu virtaamien ja veden laadun muutosten suhteen. <p>Tarkkailusuunnitelma sisältää yksityiskohtaisen toimipaikan vesiin liittyvän ympäristötarkkailun.</p> <p>Erillinen vesienhallintaan liittyvä riskinarviointi ja riskienhallintasuunnitelma on tehty.</p> <ul style="list-style-type: none">• Veden määrään ja laatuun liittyvät riskit on tunnistettu ja arvioitu sekä riskienhallintasuunnitelma on laadittu. <p>Tuotantolaitostasolla on nimetty vesienhallintaan liittyvistä työtehtävistä vastaavat henkilöt, mutta vastuita ei ole tarkoin määritetty.</p> <p>Vesienhallinnan kannalta tärkeimmät paikalliset ja alueelliset sidosryhmät on nimetty ja tunnistettu. Sidosryhmien kanssa on kommunikoitu veden käyttöön, saatavuuteen ja vesistövaikutuksiin liittyvistä suunnitelmista ja toimenpiteistä. Saamelaisen kotiseutualueella toimiessaan yhtiö on kommunikoinut Saamelaiskäräjien kanssa ja koltta-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa veden käyttöön, saatavuuteen, vesistövaikutuksiin ja saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin liittyvistä toimenpiteistä.</p>

<p>A</p>	<p>Erillinen vesienhallinnan toimintasuunnitelma on olemassa ja sisältää vähintään seuraavat kohdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimipaikkakohtaisen lähtöaineiston, jota on tarpeen mukaan täydennetty toiminnanharjoittajan omalla mittaustiedolla. • Kaikki toiminta-alueella muodostuvat vesijakeet on tunnistettu ja koko toiminta-alueen kattava vesitase on laadittu. • Kaikkien vesijakeiden laatu on selvitetty. Epävarmojen vesijakeiden osalta toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten aineistoa päivitetään myöhemmin saatavien mittaustulosten avulla. • Vesistövaikutukset on yksilöity. Mahdolliset kompensatiotoimenpiteet on suunniteltu. Saamelaisten kotiseutualueella vaikutukset saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin on yksilöity tarkasti. • Toimenpiteet poikkeuksellisissa hydrologisissa olosuhteissa ja hätätilanteissa. • Vesienhallinnan toimintasuunnitelmat on kuvattu koko kaivoksen elinkaarelle parhaan olemassa olevan tiedon mukaan. <p>Tarkkailusuunnitelma sisältää toimipaikan vesiin liittyvän ympäristötarkkailun sekä käyttötarkkailun yksityiskohtaisesti.</p> <p>Erillinen vesienhallintaan liittyvä riskinarviointi ja riskienhallintasuunnitelma on tehty.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veden määrään ja laatuun liittyvät merkittävät riskit on yksilöity, tunnistettu ja arvioitu. • Vesistövaikutusalueen sidosryhmiin liittyvät sosiaaliset riskit on yksilöity, tunnistettu ja arvioitu. Saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin liittyvät kulttuuriset ja sosiaaliset riskit on yksilöity, tunnistettu ja arvioitu yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa ja kolttala-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa. <p>Vesienhallinnan suunnittelu on integroitu liiketoiminnassa vuotuisiin liiketoiminnan suunnittelu- ja budjetointiprosesseihin.</p> <p>Tuotantolaitostasolla on henkilöity vastuut vesienhallintaan liittyvistä työtehtävistä.</p> <p>Tuotantolaitoksen johto on tietoinen vesienhallintaan liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista riskien torjuntaan niin laitostasolla kuin vaikutusalueen vesistöjenkin osalta.</p> <p>Paikalliset ja alueelliset sidosryhmät on nimetty ja tunnistettu.</p> <p>Paikallisten ja alueellisten sidosryhmien kanssa on kommunikoitu veden käyttöön, saatavuuteen ja vesistövaikutuksiin liittyvistä suunnitelmista ja toimenpiteistä. Sidosryhmiä on kuultu ja heidän mielipiteensä on otettu huomioon vesienhallinnan suunnittelussa.</p> <p>Käytännöt on arvioitu sisäisessä arvioinnissa.</p>
<p>AA</p>	<p>Vesienhallintaan liittyvien paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten sidosryhmien kanssa on sovittu yhteisistä toimista, joiden avulla kerätään lisätietoa käytettäväksi vesienhallinnan suunnittelun kehittämisessä. Vesienhallinnasta raportoidaan säännöllisesti. Saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten perinteistä tietoa ja käytäntöjä käytetään vesienhallinnan suunnittelun tietolähteenä perinteistä tietoa ja käytäntöjä kunnioittaen, säilyttäen, suojellen ja ylläpitäen.</p> <p>Vesienhallinnan suunnitelmat on arvioitu riippumattomassa, ulkoisessa arvioinnissa. Yhtiö on sitoutunut toiminnan kehittämiseen ja jatkuvaan parantamiseen arvioinnissa esitettyjen huomioiden pohjalta.</p>

AAA	<p>Vesienhallinnan toimintasuunnitelmassa esitetään tavoite yhtiön vaikuttavuudesta vähintään yhteen seuraavista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhtiö sijoittaa tutkimukseen ja kehitykseen, joka tähtää teollisuusalan tietotaidon kehittämiseen kaivosalan vesienhallinnan osalta; • Yhtiö myötävaikuttaa tieteelliseen tutkimukseen, joka lisää tietoisuutta makeanveden vesivarannoista tai tähtää vesien suojeluun; • Yhtiö myötävaikuttaa teolliseen tai alueelliseen vesienhallinnan ohjeistuksen laatimiseen tai kehittämiseen; • Yhtiö osallistuu merkittävästi tuotantoalueellaan tai sen ulkopuolella makeanveden suojeluun tai kompensatiotoimenpiteisiin. <p>Laitoksessa on suoritettu riippumaton, tekninen auditointi vesienhallintajärjestelmän laadun todentamiseksi.</p>
------------	---

Riskienhallinta ja toiminnan suunnitelmallisuus

USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
3	Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?	Ks. sivu 13
5	Mitä on toimipaikkakohtainen vesienhallinnan lähtödata?	Ks. sivu 13
6	Mitä ovat vesienhallinnan osa-alueet?	Ks. sivu 13
7	Mitkä vesijakeet huomioidaan alueen vesitaseessa?	Ks. sivu 13
8	Mitä tarkoittaa vesistövaikutusten tarkka yksilöiminen?	Ks. sivu 13
9	Mitä tarkoitetaan poikkeuksellisilla hydrologisilla olosuhteilla?	Ks. sivu 14
10	Mitä tarkoittaa yksityiskohtainen tarkkailusuunnitelma?	Ks. sivu 14
14	Mitä ”auditoinnilla tai arvioinnilla” tarkoitetaan?	Ks. sivu 14
15	Mikä on sidosryhmä?	Ks. sivu 14

Riskienhallinta ja toiminnan suunnitelmallisuus

OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko yhtiöllä olemassa toimipaikkakohtainen vesienhallinnan toimintasuunnitelma?
- Onko tuotantolaitoksella olemassa koko toiminta-alueen kattava vesitase, joka perustuu luotettavaan hydrologiseen dataan? Onko vesitaseessa esitetyille vesijakeille esitetty laatuarviot?
- Onko arvioitu toiminnan vesistövaikutukset virtaamien ja veden laadun muutosten suhteen? Onko saamelaisten kotiseutualueella arvioitu toiminnan vesistövaikutusten suhde saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin?
- Onko laitoksella olemassa yksityiskohtainen tarkkailusuunnitelma?
- Onko toimipaikan vesienhallintaan liittyvät riskit kartoitettu?
- Onko nimetty vesienhallintaan liittyvistä työtehtävistä vastaavat henkilöt?
- Onko tärkeimmät sidosryhmät nimetty ja tunnistettu? Onko sidosryhmien kanssa kommunikoitu veden käyttöön, saatavuuteen ja vesistövaikutuksiin liittyvistä suunnitelmista ja toimenpiteistä? Onko saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien kanssa ja koltta-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa kommunikoitu veden käyttöön, saatavuuteen, vesistövaikutuksiin ja saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin liittyvistä suunnitelmista ja toimenpiteistä?
- Onko toimipaikan vesienhallintaan liittyvät riskit yksilöity, arvioitu ja onko niiden perusteella tehty suunnitelma riskien hallitsemiseksi?
- Onko sidosryhmiä todistettavasti kuultu vesienhallinnan suunnittelussa ja onko sidosryhmiin liittyvät sosiaaliset riskit tunnistettu? Onko sosiaalisille riskeille olemassa hallintasuunnitelma? Onko saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin liittyvät kulttuuriset ja sosiaaliset riskit on yksilöity, tunnistettu ja arvioitu yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa ja koltta-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa?
- Sisältävätkö tuotantolaitostason vesienhallinnan suunnitelmat kattavasti myös toiminnan poikkeuksellisissa hydrologisissa olosuhteilla tai hätätilanteissa? Onko suunnitelmat laadittu koko kaivoksen elinkaarelle? Onko vesitase ja vesienhallinnan suunnitelmat laadittu kullekin vesienhallinnan osa-alueelle erikseen?
- Onko vesienhallinnan työtehtävien vastuut henkilöity ja onko tuotantolaitoksen johto todistettavasti tietoinen vesienhallinnan riskeistä ja mahdollisuuksista?
- Onko vesienhallinta huomioitu omana kohtanaan tuotantolaitoksen vuotuisessa budjetoinnissa ja liiketoimintasuunnitelmassa ja onko budjetissa varauduttu myös kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen?
- Onko paikallisten, alueellisten tai kansallisten sidosryhmien kanssa todistetusti sovittu yhteisistä toimista, joiden avulla kerätään lisätietoa käytettäväksi kaivoksen vesienhallinnan tai alueellisen suunnittelun kehittämisessä? Onko saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten perinteistä tietoa ja käytäntöjä käytetty vesienhallinnan suunnittelun tietolähteenä perinteistä tietoa ja käytäntöjä kunnioittaen, säilyttäen, suojellen ja ylläpitäen?
- Onko toimipaikalla suoritettu viimeisen kolmen vuoden aikana sisäinen arviointi tai ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan suunnitelmat ovat kaikilta osin tasojen A ja AA kuvauksessa esitetyn mukaisia?
- Pyritäänkö yhtiön toimilla kehittämään alaa lisäämällä tietotaitoa ja toteuttamalla suojelutoimenpiteitä?

TULOSKRITEERI 3 HALLINTAJÄRJESTELMÄ

Tarkoitus:

Varmistaa, että vesienhallinnan toimintasuunnitelman mukaiset käytännön toimenpiteet on käyttöön otettu, niitä kehitetään ja ne vastaavat parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Tuloskriteeri 3 Hallintajärjestelmä TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Toiminta on Suomen lainsäädännön vaatimusten mukaista. Erillistä vesienhallinnan hallintajärjestelmää ei ole olemassa. Hallintajärjestelmän elementit on arvioitu/huomioitu lainsäädännön edellyttämällä tavalla (ympäristö- ja vesitalouslupa).
B	Erillinen vesienhallintajärjestelmä on olemassa ja sisältää vähintään kuvauksen seuraavista asioista: <ul style="list-style-type: none">• tekniset ratkaisut vesien hallitsemiseksi yksityiskohtaisesti• miten kaivoksen vesitase on huomioitu teknisten ratkaisujen mitoituksessa• millä toimenpiteillä tuotantolaitokselle taataan puhdas juomavesi ja toimivat sanitaatiopalvelut• miten kaivoksen poikkeustilanteille laadittu vesitase on huomioitu teknisten ratkaisujen mitoituksessa tai mitä lisätoimenpiteitä toteutetaan poikkeuksellisissa olosuhteissa• miten tuotettu tarkkailutieto on huomioitu olemassa olevassa vesienhallinnan hallintajärjestelmässä.

<p>A</p>	<p>Erillinen vesienhallintajärjestelmä sisältää kuvauksen vähintään seuraavista asioista (kohdassa B esitetyn lisäksi):</p> <ul style="list-style-type: none"> • mitä lupapäätöksen lisäksi tehtäviä kompensatiotoimenpiteitä toteutetaan ympäröiviin vesistöihin • miten vesistökohtaisten kompensatiotoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan ja miten mittausdata vaikuttaa hallintajärjestelmän kehitykseen. <p>Hallintajärjestelmä sisältää kuvauksen miten kaivoksen vesitasetta ja aluekohtaisia vesitaseita kalibroidaan ja mitä yksityiskohtaisia muutoksia vesitaseen päivitys voi aiheuttaa vesienhallinnan tekniseen toteutukseen. Järjestelmä sisältää myös kuvauksen siitä, miten ja millä perusteilla tarkkailusuunnitelmaa (ympäristö- ja käyttötarkkailu) päivitetään mitatun tarkkailutiedon perusteella ja miten tarkkailun tulokset otetaan huomioon vesienhallinnan kehittämisessä.</p> <p>Hallintajärjestelmä osoittaa, että yksityiskohtaisen riskienhallintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.</p> <p>Toimipaikalla on suoritettu vuosittain sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan hallintajärjestelmä ovat kaikilta osin tason A kuvauksessa esitetyn mukaisia.</p>
<p>AA</p>	<p>Hallintajärjestelmän kehittämisessä on kuultu tärkeimpiä sidosryhmiä. Saamelaisen kotiseutualueella ohjeistuksen kehittäminen tapahtuu yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa, koltta-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa.</p> <p>Hallintajärjestelmä on arvioitu riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa.</p>
<p>AAA</p>	<p>Vesienhallinta edustaa parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa ja se myötävaikuttaa seuraavista vähintään kahteen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vesienhallintaan liittyvä teollisuusalan ymmärrys tai vaikuttavuus • alueellinen vesistökohtainen parhaiden käytäntöjen mukainen toimenpideohjelma • kaivosten vesienhallintaan tai muuhun vesiensuojeluun liittyvä tieteellinen kehitys • alueellisesti merkittävä vesiensuojelu. <p>Käytännöt on tarkastettu ulkopuolisessa teknisessä auditoinnissa.</p>

Hallintajärjestelmä USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTEESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
3	Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?	Ks. sivu 13
11	Mitä ovat vesienhallintaan liittyvät tekniset ratkaisut?	Ks. sivu 14
12	Mitä tarkoitetaan vesienhallintaan liittyvien teknisten ratkaisujen yksityiskohtaisella kuvauksella?	Ks. sivu 14
13	Mitä ovat vesistökohtaiset kompensatiotoimenpiteet?	Ks. sivu 14
15	Mikä on sidosryhmä?	Ks. sivu 14
14	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 14
16	Mikä on "järjestelmä"?	Ks. sivu 15

Hallintajärjestelmä OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko yhtiöllä olemassa toimipaikkakohtainen vesienhallinnan hallintajärjestelmä, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti kaivoksen vesienhallinnan tekniset ratkaisut, toimenpiteet juomaveden ja sanitaatiopalvelujen turvaamiseksi ja varautuminen vesienhallinnan poikkeustilanteisiin?
- Kuvataanko hallintajärjestelmässä lisäksi vesistökohtaiset kompensatiotoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arviointimenettely?
- Kuvataanko hallintajärjestelmässä miten vesitasetta päivitetään ja kalibroidaan mitatun tarkkailutiedon perusteella ja mitä käytännön yksityiskohtaisia muutoksia järjestelmään on varauduttu tekemään?
- Onko yksityiskohtaisen riskienhallintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet tehty?
- Onko toimipaikalla suoritettu viimeisen kolmen vuoden aikana sisäinen arviointi tai ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan hallintajärjestelmä ovat kaikilta osin tasojen A ja AA kuvauksessa esitetyn mukaisia?
- Edistetäänkö yhtiön toimilla tietotaidon lisäämistä tai suojelutoimenpiteiden toteuttamista alan kehityksessä?

TULOSKRITEERI 4 RAPORTOINTI

Tarkoitus:

Varmistaa, että toimipaikalla on kehitetty ja otettu käyttöön vesienhallintaan liittyviä tuotantolaitoskohtaisia toimenpiteitä koskeva asianmukainen raportointi. Raportointi sisältää raportoinnin vesienhallinnan toimintaperiaatteista ja toimintaohjeista, suunnitelmista ja riskienhallinnasta sekä tarkkailutuloksista ja toteutetuista käytännön toimenpiteistä. Raportointi voi olla sisäistä tai ulkoista raportointia.

Tuloskriteeri 4 Raportointi TULOSKRITEERIN ARVIOINTIPERUSTEET	
Taso	Arviointiperuste
C	Tuotantolaitoskohtainen vesienhallinnan raportti on olemassa. Raportoinnin elementit on arvioitu/huomioitu lainsäädännön edellyttämällä tavalla (ympäristö- ja vesitalouslupa).
B	Tuotantolaitoskohtainen vesienhallinnan raportti sisältää myös vesienhallinnan toimintaperiaatteet, vuosikertomuksen sekä tarkkailutulokset ja toteutetut käytännön toimenpiteet. Vesienhallintaan liittyvistä tuotantolaitoskohtaisista tarkkailutuloksista ja käytännön toimenpiteistä raportoidaan tuotantolaitoksen johdolle säännöllisesti.
A	Raporttia käytetään osana tuotantolaitostason budjetointia ja päätöksentekoa. Vesienhallinnan tilasta, vesienhallinnan tavoitteiden saavuttamisesta sekä tehdyistä ja suunnitelluista kehitystoimenpiteistä kerrotaan säännöllisesti järjestettävissä sidosryhmätilaisuuksissa. Sidosryhmäyhteistyöstä tiedotetaan ja sidosryhmien palautetta kerätään säännöllisesti. Viestinnässä noudatetaan avoimuutta ja raportointi on julkista. Vesienhallinnan raportointia arvioidaan vuosittain sisäisesti.
AA	Vesienhallinnan raportointia arvioidaan ulkoisen, riippumattoman auditoijan toimesta. Yhtiö sitoutuu kehittämään toimintaansa auditoinnissa esille tuotujen suositusten pohjalta.
AAA	Tuotantolaitoskohtaisesta vesienhallinnasta raportoidaan säännöllisesti yhtiön virallisissa vuosiraporteissa.

Raportointi USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

NRO LIITTESSÄ 1.	KYSYMYS	SIVU
14	Mitä "auditoinnilla tai arvioinnilla" tarkoitetaan?	Ks. sivu 14

Raportointi OHJEET ARVIOIJALLE

Määritä haastattelujen ja asiakirjojen tarkastelun avulla seuraavat seikat:

- Onko kaivoksella otettu käyttöön vesienhallintaan liittyvien tuotantolaitoskohtaisten toimenpiteiden raportointi (itsenäisenä järjestelmänä tai osana muuta raportointijärjestelmää)?
- Sisältääkö raportointi myös säännöllisiä julkisia tiedoksiantoja vesienhallinnan tilasta?
- Sisältääkö raportointi myös sidosryhmäyhteistyöstä raportoinnin ja julkiset tiedoksiannot?
- Onko alueella auditointi- tai arviointiprosesseja, joilla varmistetaan että vesienhallintaan liittyvien toiminta- ja tarkkailusuunnitelmien vaatimuksia noudatetaan, mahdolliset puutteet korjataan toimintasuunnitelmien mukaisesti ja toimenpiteistä raportoidaan?
- Edustaako raportointijärjestelmä parasta alueellisesti käytössä olevaa menettelyä?
- Raportoidaanko vesienhallinnan tilasta, tarkkailusta ja toteutetuista sekä suunnitelluista kehittämistoimenpiteistä myös yhtiön virallisissa vuosikatsauksissa?

LIITE 1:

Vesienhallinnan arviointiperusteet

USEIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

1. Onko kaivoksen vesienhallinnan toimintaperiaatteiden oltava erillinen asiakirja?

Ei. Vaatimus vesienhallintaa koskevista toimintaperiaatteista voidaan täyttää myös yhtiötason toiminnalla tai ympäristöohjeistuksella, mikäli ohjeissa nimenomaisesti viitataan vesienhallintaan.

2. Voidaanko yhtiötason asiakirjoja käyttää sitoutumisen osoittamiseen?

Yhtiötasolla laadittu toimivan johdon kirjallinen sitoumus (kuten yhtiön toimintaperiaate) voidaan hyväksyä todisteeksi toimipaikka- tai yhtiötason itsearvioinnin yhteydessä vain, jos lisäksi on todisteita siitä, että yhtiön sitoumusta sovelletaan ja noudatetaan. Yhtiötason asiakirjojen ja toimipaikan käytäntöjen välillä on oltava todistettava yhteys. Jos tämä yhteys voidaan todentaa, voidaan yhtiötason asiakirjat hyväksyä todisteeksi tuotantolaitoksen sitoutumisesta.

3. Mitä sidosryhmien kuulemisella tarkoitetaan?

Kuuleminen on prosessi, jossa yhtiö keskustelee sidosryhmiensä kanssa selvittääkseen niiden näkökannat, tiedottaakseen niille yhtiön toiminnasta ja tuloksista, ja sitouttaakseen ne keskustelemaan mahdollisista ongelmista ja huolenaiheista sekä osallistumaan ongelmien ratkaisuun.

4. Mitä tarkoitetaan työntekijöiden veteen liittyvällä terveydellä ja turvallisuudella?

Jokaisella työntekijällä on oikeus puhtaaseen juomaveteen ja hygieenisiin sanitaatiopalveluihin. Kaivoksen vesienhallinnan kanssa tekemisissä olevien työntekijöiden turvallisuus ei saa vaarantua veden laadun vuoksi tai virtavesien aiheuttamien riskien vuoksi.

5. Mitä on toimipaikkakohtainen vesienhallinnan lähtödata?

- Hydrologinen data (sadanta, lämpötila, haihdunta, lumen vesiarvo, alueelliset valunta-arvot);
- Alueen vesistöjen virtaamadata (jokaisen vesistöosan keskivirtaama sekä yli- ja alivirtaamakausten virtaamadata);
- Alueen vesistöjen vedenlaatudata (mahdollisimman tarkkaan vesistöosittain tieto virtaavan veden laadusta eri virtaamatilanteissa huomioiden myös yli- ja alivirtaamakaudet);
- Purkuvesistön muut kuormittajat yksilöidysti ja kuvaus kuormituksen laadusta.

6. Mitä ovat vesienhallinnan osa-alueet?

Eri kaivoksilla osa-alueet vaihtelevat riippuen siitä, mitä toimintoja kaivosalueella toteutetaan. Kaikilla kaivoksilla, joissa tapahtuu louhintaa, osa-alueita ovat ainakin: kaivos, sivukivialueet, malmin varastoalueet, tie- ja piha-alueet, mahdolliset vesienkäsitelyalueet ja vesienhallintarakenteet. Mikäli rikastus tapahtuu kaivoksen yhteydessä, kyseeseen tulevat lisäksi ainakin prosessi piha-alueineen ja rikastushiekan läjitysalueet.

7. Mitkä vesijakeet huomioidaan alueen vesitaseessa?

Alueen vesitaseessa tulee huomioida kaikki kaivoksen toiminta-alueella muodostuvat vedet. Vesijakeet voivat jonkin verran vaihdella kohdekohtaisesti, mutta tällaisia ovat esimerkiksi: kaivosten kuivatusvedet, sivukivialueiden valumavedet, rikastushiekka-alueiden valumavedet ja rikastushiekasta eroava vesi, prosessin vaatimat ja sieltä lähtevät (rikasteen ja rikastushiekan mukana) vesijakeet, vesikierrosta poistettavat vedet, piha-alueiden hulevedet.

8. Mitä tarkoittaa vesistövaikutusten tarkka yksilöiminen?

Vesistövaikutukset on yksilöity kalaston, kasvillisuuden ja vesieliöstön osalta vesistönsakohtaisesti. Vaikutusarviointi on toteutettu yksityiskohtaisemmin, kuin mitä ympäristölupa edellyttää. Saamelaisen kotiseutualueella vesistövaikutukset on yksilöity saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytysten osalta.

9. Mitä tarkoitetaan poikkeuksellisilla hydrologisilla olosuhteilla?

Poikkeuksellisilla hydrologisilla olosuhteilla tarkoitetaan poikkeuksellisen kuivia tai märkiä olosuhteita, jotka voivat aiheuttaa poikkeustoilma kaivoksen normaaliin vesienhallintaan. Tällainen voi olla yhtäjaksoinen pitkä kuiva- tai märkäkausi (esim. 1/100 -vuodessa toistuva keskimääräisestä poikkeava tilanne) tai hetkellinen rankkasade (esim. 1/500 -vuodessa toistuva rankkasade kesäaikana).

10. Mitä tarkoittaa yksityiskohtainen tarkkailusuunnitelma?

Yksityiskohtaisessa tarkkailusuunnitelmassa kuvataan kunkin tarkkailupisteen osalta

- mitä pisteestä tarkkaillaan
- käytetäänkö pisteen dataa ympäristö- vai käyttötarkkailuun (vai molempiin)
- miten tarkkailu / mittaus toteutetaan
- mittauspisteeseen liittyvät rakenteet
- sijainti yksiselitteisesti
- mittalaite ja kalibrointi
- mittalaitteen asettamat rajoitukset mittaukselle
- miten pisteen tieto kerätään
- mihin pisteeltä kerätty tieto syötetään.

11. Mitä ovat vesienhallintaan liittyvät tekniset ratkaisut?

Teknisillä ratkaisuilla tarkoitetaan mm. pumppaamoja, pumppauslinjoja, avo-ojia, viivytyrakenteita tai vesienkäsittelyrakenteita. Vesienkäsittelyrakenteet voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia.

12. Mitä tarkoitetaan vesienhallintaan liittyvien teknisten ratkaisujen yksityiskohtaisella kuvauksella?

Jokainen järjestelmän osatekijä on yksilöity ja jokaisen osatekijän mitoitustieto on esitetty.

13. Mitä ovat vesistökohtaiset kompensatiotoimenpiteet?

Kompensatiotoimenpiteet voivat kohdistua esim. kalastoon (istutukset), kasvistoon tai itse vesimääriin (kuten virtaaman leikkauksen kompensoiminen pohjaveden pumppauksella).

14. Mitä ”auditoinnilla tai arvioinnilla” tarkoitetaan?

Auditointi on ulkoinen ja riippumaton, systemaattinen ja dokumentoitu tarkastus, jonka tarkoitus on selvittää, täyttääkö toimipaikka täsmälliset, sovitut ja ennalta määrätyt tuloskriteerit, jotka ovat usein lain tai viranomaisten edellyttämiä. Auditoinnissa pyritään selvittämään systemaattisesti kerätyn ja dokumentoidun, pätevän todistusaineiston perusteella, täyttääkö toimipaikka määrätyt tuloskriteerit. Auditointi ei perustu mielipiteisiin, eikä sen tarkoitus ole selvittää puutteiden syitä tai arvioida järjestelmien tehokkuutta.

Arviointi on yhtiön sisäinen selvitys, joka menee määrättyjen kriteerien mittaamista (auditointi) pidemmälle: arviointiin sisältyy asiantuntijoiden arviointi järjestelmän tehokkuudesta, toteutuksesta, soveltamisesta ja ylläpidosta. Arviointi perustuu tarpeeseen selvittää järjestelmän ja prosessien laatu. Arvioinnilla voidaan luoda pohjaa prosessien kehittämiseksi paljastamalla puutteita järjestelmässä ja selvittämällä niiden syyt.

15. Mikä on sidosryhmä?

Sidosryhmät käsittävät kaikki yksilöt ja ryhmät, joilla on toiminnan hallintaan liittyviä päätöksiä koskeva intressi tai jotka katsovat, että toiminnan hallintaan liittyvät päätökset voivat vaikuttaa niihin. Sidosryhmiä ovat muun muassa

- työntekijät
- naapurit
- maanomistajat
- vaikutusalueen virkistyskäyttäjät
- saamelaiset, koltta-alueella kolttien kyläkokous
- paliskunnat ja poronhoitajat
- ammattikalastajat ja kalastusoikeuden haltijat
- kaivosyhteisön jäsenet
- tavaroiden ja palveluiden toimittajat
- elinkeinojen edustajat
- asiakkaat
- urakoitsijat
- ympäristöjärjestöt ja muut kansalaisjärjestöt
- hallitukset, viranomaiset
- rahoitusalan toimijat
- osakkeenomistajat.

16. Mikä on ”järjestelmä”?

”Järjestelmä” tai ”hallintajärjestelmä” koostuu prosesseista, jotka yhdessä muodostavat järjestelmän kehyksen. Hallintajärjestelmän avulla voidaan varmistaa, että tehtävät suoritetaan oikein, yhdenmukaisesti ja tehokkaasti määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan jatkuvan parantamisen edistämiseksi. Järjestelmäpohjainen lähestymistapa edellyttää tarvittavien toimenpiteiden arviointia, suunnittelua asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, suunnitelman täytäntöönpanoa ja tavoitteiden saavuttamisen tarkastelua. Hallintajärjestelmässä otetaan huomioon myös henkilöstö- ja resurssitarpeet sekä se kuinka järjestelmän toteuttamisen kannalta tarpeellinen dokumentointi toteutetaan. Dokumentointi kattaa kaiken tyyppiset dokumentointitavat (asiakirja, intranet, e-dokumentit jne) tai dokumentointia koskevat vaatimukset. Kaikkia käytäntöjä ei tarvitse dokumentoida.

Järjestelmässä prosessien ja toimintojen asema edellyttää tavallisesti selkeitä ja tarkkoja vaatimuksia, jotka dokumentoidaan esimerkiksi menettelyohjeena. Tällöin yhtiö voi osoittaa selkeästi ja helposti, että prosessi tai järjestelmä on käytössä. Tavallisesti edellytetään myös prosessien dokumentointia tai jäljitysketjua.

Muita järjestelmiin liittyviä määritelmiä ovat

- Sitoumus: Tiettyä aihepiiriä koskeva johdon sitoumuksen ilmaus, jossa esitetään yhtiön näkökanta ulkopuolisille tahoille. Sitoumus voidaan ilmaista esimerkiksi yhtiön toimintaperiaatteissa tai politiikassa.
- Käytäntö: Tehtävän suorittamiseen käytettävä epävirallinen ja dokumentoimaton menettelytapa.
- Menettely: Virallistettu ja dokumentoitu kuvaus siitä, miten tehtävä suoritetaan.

LIITE 2: ITSEARVIOINNIN TARKISTUSLISTA**Vesienhallinta**

Tuotantolaitos/ Toimipaikka:		Yhtiö:	
Arvioija:		Arviointipäivä:	

TODENTAVAT ASIAKIRJAT / TODISTEET:

ASIAKIRJAN NIMI	SIJAINTI

Haastateltavat:

NIMI	TEHTÄVÄ	NIMI	TEHTÄVÄ

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
--	---------	-------	----	---------	---------------------

TULOSKRITEERI 1: VESIENHALLINNAN TOIMINTAPERIAATTEET JA OHJEET

Tuloskriteeri 1 Taso B	Onko yhtiö laatinut kaivoksen vesienhallintaa koskevat yhtiötason toimintaperiaatteet ja ohjeet ja päivitetäänkö niitä (itsenäisenä asiakirjana tai osana yleisiä toimintaperiaatteita ja toimintaohjetta)?				
	Heijastavatko toimintaperiaatteet ja ohjeet toimivan johdon todellisia sitoumuksia ja näkemyksiä, jotka koskevat kaivoksen vesienhallinnan odotettuja tuloksia?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 1 Taso A	Vastaavatko toimintaperiaatteet ja ohjeet kaikilta osin tason A kuvauksessa esitettyä tasoa? Onko toimiva johto vahvistanut toimintaperiaatteet ja ohjeet?				
	Onko toimipaikalla suoritettu vuosittain sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja ohjeet ovat kaikilta osin tason A kuvauksessa esitetyn mukaisia?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa B.</i>				
Tuloskriteeri 1 Taso AA	Onko toimipaikalla suoritettu kerran kolmessa vuodessa ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että toimintaperiaatteet ja ohjeet ovat kaikilta osin tason AA kuvauksessa esitetyn mukaisia?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i>				
Tuloskriteeri 1 Taso AAA	Ovatko toimintaperiaatteet ja ohjeet yhtiön kaikkein ylimmän johdon vahvistamia?				
	Sisältävätkö vesienhallinnan toimintaperiaatteet sitoumuksen aktiivisesta kumppanuudesta muiden toimijoiden tai yhteisöjen kanssa resursseineen ja vastuuhenkilöineen?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 1 OSALTA					Taso:

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
--	---------	-------	----	---------	---------------------

TULOSKRITEERI 2: VESIENHALLINNAN RISKIENHALLINTA JA TOIMINNAN SUUNNITELMALLISUUS

Tuloskriteeri 2 Taso B	Onko yhtiöllä olemassa toimipaikkakohtainen vesienhallinnan toimintasuunnitelma?				
	Onko toimipaikalla olemassa koko toiminta-alueen kattava vesitase, joka perustuu luotettavaan hydrologiseen dataan? Onko vesitaseessa esitetyille vesijakeille esitetty laatuarviot?				
	Onko arvioitu toiminnan vesistövaikutukset virtaamien ja veden laadun muutosten suhteen?				
	Onko kaivoksella olemassa yksityiskohtainen tarkkailusuunnitelma?				
	Onko toimipaikan vesienhallintaan liittyvät riskit kartoitettu?				
	Onko nimetty vesienhallintaan liittyvistä työtehtävistä vastaavat henkilöt?				
	Onko tärkeimmät sidosryhmät nimetty ja tunnistettu? Onko sidosryhmien kanssa kommunikoitu veden käyttöön, saatavuuteen ja vesistövaikutuksiin liittyvistä suunnitelmista ja toimenpiteistä?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i>					
Tuloskriteeri 2 Taso A	Onko toimipaikan vesienhallintaan liittyvät riskit yksilöity ja arvioitu, ja onko niiden perusteella tehty riskienhallintasuunnitelma?				
	Onko sidosryhmiä todistettavasti kuultu vesienhallinnan suunnittelussa ja onko sidosryhmiin liittyvät sosiaaliset riskit tunnistettu? Onko sosiaalisille riskeille olemassa hallintasuunnitelma? Onko saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin liittyvät kulttuuriset ja sosiaaliset riskit yksilöity, tunnistettu ja arvioitu yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa ja koltta-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa?				
	Sisältävätkö tuotantolaitostason vesienhallinnan suunnitelmat kattavasti myös toiminnan poikkeuksellisissa hydrologisissa olosuhteissa tai hätätilanteissa? Onko suunnitelmat laadittu koko kaivoksen elinkaarelle? Onko vesitase ja vesienhallinnan suunnitelmat laadittu kullekin vesienhallinnan osa-alueelle erikseen?				

	<p>Onko vesienhallinnan työtehtävien vastuut henkilöity ja onko tuotantolaitoksen johto todistettavasti tietoinen vesienhallinnan riskeistä ja riskien torjunnan mahdollisuuksista?</p> <p>Onko vesienhallinta huomioitu omana kohtanaan tuotantolaitoksen vuotuisessa budjetoinnissa ja liiketoimintasuunnitelmassa ja onko budjetissa varauduttu myös kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen?</p> <p>Onko toimipaikalla suoritettu vuosittainen sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan suunnitelmat ovat kaikilta osin tason A kuvauksessa esitetyn mukaisia?</p>				
<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin toimipaikan toiminta on tasoa B.</i></p>					
Tuloskriteeri 2 Taso AA	<p>Onko paikallisten, alueellisten tai kansallisten sidosryhmien kanssa todistetusti sovittu yhteisistä toimista, joiden avulla kerätään lisätietoa käytettäväksi kaivoksen vesienhallinnan tai alueellisen suunnittelun kehittämisessä?</p>				
	<p>Onko toimipaikalla suoritettu kerran kolmessa vuodessa ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan suunnitelmat ovat kaikilta osin tason AA kuvauksessa esitetyn mukaisia?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i></p>				
Tuloskriteeri 2 Taso AAA	<p>Pyrkivätkö yhtiön toimet alan kehittämiseen tietotaidon lisäämisen tai suojelutoimenpiteiden toteuttamisen kautta?</p> <p>Onko laitoksella suoritettu riippumaton, tekninen auditointi vesienhallintajärjestelmän laadun todentamiseksi?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i></p>				
<p>ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 2 OSALTA</p>					<p>Taso:</p>

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
--	---------	-------	----	---------	---------------------

TULOSKRITEERI 3: VESIENHALLINNAN HALLINTAJÄRJESTELMÄ

Tuloskriteeri 3 Taso B	Onko yhtiöllä olemassa toimipaikkakohtainen vesienhallinnan hallintajärjestelmä, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti kaivoksen vesienhallinnan tekniset ratkaisut, toimenpiteet juomaveden ja sanitaatiopalvelujen turvaamiseksi ja varautuminen vesienhallinnan poikkeustilanteisiin?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i>				
Tuloskriteeri 3 Taso A	Kuvataanko hallintajärjestelmässä lisäksi vesistökohtaiset kompensatiotoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus arviointimenettely?				
	Kuvataanko hallintajärjestelmässä miten vesitasetta päivitetään ja mitä käytännön yksityiskohtaisia muutoksia järjestelmään on varauduttu tekemään?				
	Onko toimipaikalla suoritettu vuosittain sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan hallintajärjestelmä on kaikilta osin tason A kuvauksessa esitetyn mukainen?				
	Onko yksityiskohtaisen riskienhallinta-suunnitelman mukaiset toimenpiteet tehty?				
<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa B.</i>					
Tuloskriteeri 3 Taso AA	Vesienhallinnan toimintasuunnitelman mukainen toiminta sisältää ohjeistuksen kehittämisen yhteistyössä alueellisten sidosryhmien kanssa.				
	Vesienhallinnan hallintajärjestelmä on arvioitu joka kolmas vuosi riippumattomassa ulkoisessa auditoinnissa.				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i>				
Tuloskriteeri 3 Taso AAA	Myötävaikuttavatko yhtiön toimet alan kehitykseen tietotaidon lisäämisen tai suojelutoimenpiteiden toteuttamisen kautta?				
	<i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i>				
ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 3 OSALTA				Taso:	

	Kysymys	Kyllä	Ei	Ei sov.	Kuvaus ja todisteet
--	---------	-------	----	---------	---------------------

TULOSKRITEERI 4: VESIENHALLINNAN RAPORTOINTI

Tuloskriteeri 4 Taso B	<p>Onko kaivoksella otettu käyttöön vesienhallintaan liittyvien tuotantolaitoskohtaisten toimenpiteiden raportointi?</p> <p>Raportoidaanko tuotantolaitoksen johdolle laitoskohtaisista tarkkailutuloksista ja käytännön toimenpiteistä?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, jatka tason A kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason B kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa C.</i></p>				
Tuloskriteeri 4 Taso A	<p>Sisältääkö raportointi myös säännöllisiä julkisia tiedoksiantoja vesienhallinnan tilasta?</p>				
	<p>Sisältääkö raportointi myös sidosryhmäyhteistyöstä raportoinnin ja julkiset tiedoksiannot?</p> <p>Onko toimipaikalla suoritettu vuosittain sisäinen arviointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan raportointi on kaikilta osin tason A kuvauksessa esitetyn mukaista?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, jatka tason AA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason A kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa B.</i></p>				
Tuloskriteeri 4 Taso AA	<p>Onko toimipaikalla säännöllisesti auditointiprosesseja, joilla varmistetaan, että vesienhallintaan liittyvien toiminta- ja tarkkailusuunnitelmien vaatimuksia noudatetaan, mahdolliset puutteet korjataan toimintasuunnitelmien mukaisesti ja toimenpiteistä raportoidaan?</p> <p>Onko laitoksen johto sitoutunut kehittämään ja jatkuvasti parantamaan toimintaa auditoinnissa esitettyjen suositusten pohjalta?</p> <p>Onko toimipaikalla suoritettu kerran kolmessa vuodessa ulkoinen auditointi sen vahvistamiseksi, että vesienhallinnan raportointi on kaikilta osin tason AA kuvauksessa esitetyn mukaista?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, jatka tason AAA kysymyksistä. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa A.</i></p>				
Tuloskriteeri 4 Taso AAA	<p>Edustaako raportointijärjestelmä toimialan parasta käytössä olevaa menettelyä?</p>				
	<p>Raportoidaanko vesienhallinnan tilasta, tarkkailusta ja toteutetuista sekä suunnitelluista kehittämistoimenpiteistä myös yhtiön vuosikatsauksissa tai muissa virallisissa katsauksissa?</p>				
	<p><i>Jos vastasit "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AAA. Jos et vastannut "Kyllä" kaikkiin tason AAA kysymyksiin, toimipaikan toiminta on tasoa AA.</i></p>				
<p>ARVIO YHTIÖN TOIMINNASTA TULOSKRITEERIN 4 OSALTA</p>				<p>Taso:</p>	